

548.504.6

Beretning

Ex 1

om

Pantserbatteriet Rolf Krakes Virksomhed

under Felttoget 1864,

navnlig med Hensyn til Als' Erobring.

Af

E. Duntzfelt,

Næstcommanderende i Rolf Krake.

Forsvarets Bibliotek

København.

C. C. Løse's Bog- og Musikhandel.

Thieles Bogtrykkeri.

1865.

I blandt de Afskedigelse, som en forestaaende Reduction i Søetaten har giort nødvendige, er der een, som mere end de andre er fremtrædende; det er Orlogscapitain Rothes. At han var Chef for Pantserbatteriet Rolf Krake under hele Felttoget er vistnok de Fleste bekjendt, det ligger altsaa nær at søge Grunden til hans Afskedigelse deri, at man har meent, at han ikke har giort sin Pligt som Chef for det ham betroede Skib. Dette er saa meget mere indlysende, som Rolf Krakes og dens Chefs Afsærd hin ulykkelige 29de Juni er blevet Gienstand for en Interpellation i Rigsraadet af Hr. Consul A. Hage, og at forskellige Organer i Pressen have været enige med ham, medens der i Rigsraadet er giort meget lidt, og i Pressen aldeles Intet for at modarbeide disse Angreb, og det er derfor saare naturligt, at Publicum efterhaanden er bragt til den Tro, at Batteriet bærer om ikke den hele, saa dog en væsentlig Deel af Skylden for den Ulykke, som har forvoldt alle Danske saa megen Sorg. Det har været Capt. Rothes Princip, saalænge han var Officer, ikke at ville bemynte Pressen hverken til Forsvar eller Angreb, og da han nu skriftligt har forlangt sin Sag undersøgt ved Krigsret, anseer han sig bunden til Taushed, selv efterat han er afskediget. Saalænge Capt. Rothe var i Søetaten maatte jeg tie, men nu antager jeg mig berettiget til som Batteriets Næstcommanderende, i hvilken Stilling jeg var bekjendt med alle modtagne Ordre, og efter Capt. Rothe er den, der har størst Interesse af at Publicum bliver underrettet om Skibets Virksomhed under Felttoget, og navnlig ved Als Erobring, at give disse Linier i Tryffen.

Ieg veed godt, at den Dom, der fældes ved Skriveordet i den lune Stue ofte er forsfjellig fra den, der uttales eller føles i Kampens Hede, men uagtet jeg er kommet til min Mening om Skibet, om dets Chef og Besætning, om dets Fortrim og Mangler med Hensyn til den Opgave, der var os stillet, i Slaget selv, tor jeg frit sige, at den ikke senere er undergaaet nogen Forandring, thi jeg har forlengst indseet, at alle de Seirsdrømme og Phantasier, der stottede sig til Rolf Krakes Fernsider, efter Forholdenes og Fordringernes Natur maatte blive til Intet.

Ieg indseer tilfulde den vanskelige Opgave, jeg har stillet mig; man er nu omtrent enig i at lade Rolf have Skilden for Als (ved en saadan Ulykke er der altid Nogen, som skal have Skulden), og denne Overbeviisning er ikke let at rokke; men jeg har anset det for min Pligt saavel mod Capt. Rothe som mod Marinen og mig selv, at prove paa at oplyse Sagens rette Sammenhæng, og anbefaler derfor efterfølgende Linier til et velwilligt Publicums Giennemlæsning.

Den 10de Februar heistes Commandoen ombord i Pantserbatteriet, Dagen efter gif vi ud af Bomlobet for at indtage Krudt, og afslede samme Dags Estermiddag til Sønderborg. Skjont Capt. Rothe ganske vist folste sig smigret ved den Tillid Ministeriet viste ham ved at betro ham Commandoen over Landets eneste Pantser-skib, gjorde han sig ingen Illusioner angaaende Muligheden af at opfylde de Forventninger Publicum havde om hvad Batteriet kunde udrette. For de af Læserne der ikke kende Rolf skal jeg her give følgende Oplysninger: Den var armeret med 4 60 $\tilde{\text{m}}$ glatløbede Kuglefioner, 2 i hvert af de omdrejende Taarne, og havde en Besætning af 141 Mand, hvoraf 9 Officerer og Officianter. Formedelst sin uhyre Vægt og forholdsvis ringe Dybgaaende, hvorved Skruen faaer mindre Magt over Skibet, er den vanskelig at standse og i det hele ikke noget let maniabelt Skib; hertil maa føjes, at kom det paa Grund vilde det formedelst sin Form i Bunden og store Thynde være yderst vanskeligt at bringe slot igjen. — Batteriet, som havde været underkastet endel Forandringer siden det var kommet fra

Glasgow, var endnu ikke i fuldstændig Orden fra Værftet, men der var ingen Tid tilovers, dets Nærverelse ved Dybbøl ansaaes nødvendig, og da alt det Bigtigste var i god og brugbar Stand, var der ingen Grund til at opholde det her for mindre væsentlige Tings Skhld. Efter en heldig Reise paa 22 Timer ankom vi til Sønderborg, hvor Capt. Rothe efter Ordre meldte sig til Escadrechefen. Da Chefen fuldkommen rigtigt forudsatte, at der saa nær Fienden neppe vilde være Leilighed til Skydning, og det var af stor Bigtighed at Mandskabet i Taarnene lært deres Kanoners Egenskaber at kjende, og i det Hele blev nogenlunde fortrolig med Skydning fra Taarne inden man kom i Affaire, lod han paa Overreisen skyde 14 skarpe Skud.

Den 17de Februar om Estermiddagen fulgte vi Ordre til om Morgen den 18de at løbe ind i Flensborg Fjord, for at prove paa at borthyde en Pontonbro, som Fienden havde fastet over Egernsund. Endskjont vi Alle meente at det neppe vilde være muligt for Grunden at komme saa nærliggende at vi kunde faae Broen aaben, vare vi dog glade over saa hurtig at komme i Bataille og prove Batteriets Egenskaber til at modstaae Kugler og Granater. Vi lettede fra Sønderborg Kl. 7 Formiddag, passerede Holnæs Kl. 9 og ankrede Kl. 9 $\frac{1}{4}$ Fnd. i 2 $\frac{1}{2}$ Farne Vand. Fienden havde foruden Batteriet paa Holnæs paa 4 Kanoner, 2 Batterier med i alt 8 Kanoner paa den vestre Side af Indlobet, og to Stykker Felt-fysis paa den Østre, foruden en Deel Infanteri. Foruden at Batteriet her viste, at det kunde taale en Masse Skud af Feltkanoner, kom vi til den Overbeviisning at en stor Fordeel ved Taarnskibe er at Officererne selv skyde; paa anden Maade vilde det neppe være muligt 8de Dagen efter Commandoens Heisning at præstere hvad vi gjorde. Efter 1 $\frac{1}{2}$ Times Skydning stak vi Kieden fra os, og gif ud af Fjorden til Sønderborg, hvor vi ankrede Kl. 1. Den 22de og 26de Februar vare vi paa Reconnoisering i Benningbund, men uden at blive beskudte. Den næste Gang Batteriet var i Ilden var 2den Paaskedag den 28de Marts, da Fienden gjorde det mislykkede Angreb paa Dybbøl. Dette var den bedste Dag Batteriet har haft i hele

Felttoget; vi havde i Benningbund Plads til at manœuvrere frit, vore Granater gjorde god Virkning mod Fiendens Infantericolonner, og Broager Batterierne, som dengang kun talte 6—8 Piecer, havde Vanskelighed ved at træffe os fordi vore Bevægelser var saa hurtige. Det skulde imidlertid være sidste Gang Nolf kunde damppe omkring i Benningbund; Tydsterne havde fra Amerikanerne optaget Ideen om at aßspærre Farvandet med Fjæskenet, og den 10de April sikl vi Underretning om, at en Masse Net var udlagte i Benningbund. Da det heldigvis samme Eftermiddag blev taaget, sendte Chefen Lieutenant Jespersen ind med Ordre at aßsøge Farvandet fra 1 Kabellængde indenfor Dybbølsfort Nr. 1 til midt over mod Broager og optage hvad han kunde rumme i Baaden samt kappe Ligene, hvor Flaadholterne sad for at sænke Nettene; han kom tilbage med c. 60 Favne Net og 30 Favne Liig, men vidste ikke om der var mere. De næste Nætter var det saa klart Maanestkin, at Chefen intet Fartoi vilde sende ind, og han stolede vel ogsaa paa, at vore Tropper, som stode langs Kysten, vilde forhindre Fienden i atter at udkaste Net i det engang aßsøgte Farvand. Det viste sig imidlertid, at der var Net endnu tilbage den 18de April, da vi kom ind imellem dem og maatte bække os ud; herved blev vi i længere Tid liggende paa eet Sted, og sik ved denne Lejlighed den Granat giennem Dækket, som drobte Lieutenant Jespersen og saarede 8 Mand. At Batteriet imidlertid den Dag gjorde god Nutte ved at standse Fiendens høje Fløj i Fremrykningen, indromme selv Preusserne, og naar man seer hen til den Masse Kanoner, der var paa os, circa 20 Piecer, er det mørkværdigt, at vi slap saa godt. Den 19de April sikl vi Ordre at gaae til Augustenborg Fjord; vi lettede altsaa fra Sønderborg Rhed Kl. 12 Midd., anfrede Nord for Als samme Efterm. Kl. 6, og den 20de om Morgenens løb vi ind i Alsfjord, besludte hele Veien af de fiendtlige Batterier, men uden at de faa Skud der traf gjorde os nogen Skade. Samme Tind. bragtes Lieutenant Jespersens Liig til Augustenborg for at bisectes; vi havde tabt i ham en kiar Kammerat, hvis Minde længe bevaredes

i vor Grindring, Marinen havde tabt en Officer, som kunde bleven dens Brød og Øre og hans stakkels Moder sit eneste Barn.

Paa Augustenborgfjord laae vi rolig til Baabenstilstanden kom istand d. 12te Mai, hvilken Dag vi afgik til Kjøbenhavn, hvor vi ankom d. 13de og lagde ind af Bommen samme Dag for at gaae i Dok. Capt. Rothes Modtagelse i Kjøbenhavn var saaledes, at man maatte antage, at Folk endnu dengang vare tilfredse med Nolf Krake og dens Besætning, og i al Beskedenhed mener jeg, at man heller ikke havde Grund til Andet.

Vi blev ved Børstet til d. 9de Juni, da vi lagde ud, fyldte Krudt og afgik til Høruphav paa Als, hvor vi ankom d. 10de Juni og erfarede at Baabenstilstanden var forlænget paa 14 Dage. Da Chefen her modtog Ordre til efter endt Aufsyldning at aßgaae til Kielerbugt, opføge Admiral van Dockums Escadre og underlegge sig hans Commando, forlode vi Høruphav d. 12te og traf Admiralen samme Dag under Falkebierg. Vi forbleve ved Escadren og deltog i alle Evolutioner og Øvelser, indtil vi den 25de detacheredes med Ordre at føge Escadrehesen i Høruphav; begrundet paa stiv Kuling af BSV gik vi giennem Svendborg Sund, anfrede nogle Timer for Morke under Avernakø og ankom til Høruphav d. 26de Juni om Morgenens Kl. 6, samme Dag Fiendtlighederne atter udbrod. Vi modtoge her Ordre af Escadrehesen til efter endt Aufsyldning at aßgaae til Norden end af Als for tilsigemed de derværende Skibe at bevogte Als Fjord mod Overgangsforføg. Ankommen Kl. 7 Eftm. til vor Bestemmelse sikl vi Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Eftm. Telegram fra Escadrehesen om at gaae ind til Augustenborgfjord og iovrigt handle efter tidligere givne Ordre. Foruden denne Ordre vare de sidste vi havde af 2den og 6te Mai. Da det var for seent at gaae ind samme Aften, lettede vi d. 27de Kl. 2 Morgen og løb Alsfjord ind, besludte af Batterierne; enkelte Skud traf, men uden at giøre Skade, og Kl. 3 $\frac{1}{2}$ Tind. anfredes efter Lodsens Anvisning paa Augustenborgfjord og Chefen meldte Batteriets An-

komst til sin befalede Station saavel pr. Brev som pr. Telegraph til Escadrechefen i Horup Havn. Chefen var samme Fmd. isand hos Oberst Haaborg som commanderede den nærmeste Brigade; ved denne Lejlighed aftaltes et specielt Allarmsignal for Rolf, foruden det almindelige med Batterne. Obersten lovede at returnere Besøget, da han ikke kendte Batteriet, som han havde hørt saameget om.

Jeg kommer nu til det vigtigste Afsnit i min Udvilling og vil bede den velvillige Læser her at følge mig med Opmærksomhed. Det jeg først ønsker at fremhæve er, hvorledes vi opfattede hele Situationen paa Als efter vor daværende Kundskab; senere naar Capt. Rothe og jeg talte om Alsaffairen have vi ofte undret os over at vi i mange Ting havde gjettet saa rigtigt. Vi ligge, som Læseren af Kaartet vil bemærke, paa Augustenborgsfjord — idet folgende maa jeg bede Læseren følge mig paa Kaartet forat forstaae mig — og skulle først tale om den nordlige Deel af Den. Vi vidste her at da denne Deel var betroet Marinens til Bevogtning, var der kun 1 Bataillon (800 Mænd) til en Kyststrækning af $2\frac{1}{2}$ Mil, nemlig fra Nordenden af Augustenborgsfjord til Nordpynten af Den. At der maatte være Kanoner vidste vi af et privat Brev, men hvorledes Tropperne var fordelede, hvor Kanonerne stode eller om disse var bevægelige eller ej, derom vidste vi intet Andet, end at der i Brevet var Tale om Kanoner ved Hardeshøi. Til Bevogtningen af denne lange Strækning hvor Landgang er let, saa godt som paa alle Steder — og man behøver ej at være Stabsofficer for at Kaartet at kunne see, at Fienden, hvis han fulgte en Styrke isand let kunde indtage en god Stilling, som vores Tropper, selv om Generalen kunde undvære flere hvor han stod, vilde have ondt ved at angribe — var der foruden os, folgende af Marinens Kartoyer: 1 Rokanonbaad heelt inde i Sandvig, Besætningen troer jeg boede i et Hüns tår ved Stranden; 1 Rokanonjolle ved Hardeshøi, om denne hørte vi løslig fortælle, at den var gaaet ned i Læs af Færgebroen og endelig i Stegvig Hertha, Willemoes og 2 Rokanonbaade. Esbern Snare, som tidligere laae for Nordenden af Den, havde Chefen gaaet sikker Meddelesse om, var efter

Ordre gaaet til Fænø d. 27de. En saadan Søstyrke i et Farvand der er 2 à 3000 Mlen bredt, seer meget respectabel ud paa Papiret, men har man prøvet de preussiske Kanoners Skudsiskerhed kommer man paa andre Tanker. For at begynde med Røflottiljen, har den sikker i den engelske Krig fra 1807—14 bestaaet mangen haard og hæderlig Kamp mod Fiendens store Skibe; i forrige Krig har jeg selv med disse Kartoyer ligget i Alsfiord og været overbevist om at Fienden, dersom han prøvede en Overgang, vilde faae en haard Nød at knække, men uheldigvis var Fiendens Artilleri siden den Tid gaaet frem med Kæmpestrid og vores Baade blevne staende, eller rettere gaaede tilbage, da de var 14 Aar ældre, og som Forholdene var ved Als nu, vare vistnok de Fleste enige om, at de vare ubrugelige Maskiner, som endda havde den ubehagelige Egenstab at de vare Orlogsmænd, sorte Flag, Vimpel og Kanoner og som Dampskibene altsaa maatte see at bierge, for at undgaae at give Fienden Trophæer. Jeg skal ved denne Lejlighed bemærke, at vi ofte have talst om, hvad Fienden vilde sige naar han tog en af disse „Orlogsmænd“; vi vare ikke enige om han vilde beundre vor trodsende Dodsforagt, eller lee af vor naive Uskyldighed, naar han saae vores Forsvarsmidler.

Hvad Dampflaaden angaaer, bestod den som sagt af Hertha og Willemoes. Den første af disse er en gammel Huldamper, meget langsom, og i hvilken Maskinen og Kiedlerne, begge ubeskyttede, optage omtrent $\frac{1}{3}$ af Skibet. Den var armeret med 2 riflede 24 Pds omdrejende Metalkanoner, som saae meget formidable ud, om de vare gode Kædætskanoner, for andet kunde der neppe være Tale om at benytte mod Baade, er et Spørgsmaal jeg maa oversætte Artilleriet at bedømme. Jeg troer de Fleste ville give mig Ret naar jeg figer, at inden Hertha eengang var løbet en saadan Spidsrod som Alsfiord vilde være ved en Overgang, var den et hælspærst Brug, som enten blev entret og taget, eller sprængt i Luftten, eller som Rolf ogsaa maatte see at slæbe ud for at redde Flaget og ved denne Lejlighed Standeren; den var nemlig Commandoskib for Escadrens næstecommanderende.

Saa have vi Willemoes tilbage; dette er vel et Jernskib, men dets Sider ere af en saa problematisk Tykkelse, at man ikke var enig om hvorvidt Riffelkugler gif igennem eller bleve fiddende paa almindelig Skuddistance, Granater vil jeg slet ikke tale om. Den havde 2 Fordele for Hertha, den ene var, at den var hurtigere og den anden, at den var lavere, altsaa paa 2 Maader vanskeligere at træffe for Fiendens Artilleri, en tredie nemlig, at naar den gif giorde den et Spectakel, saa at man kunde høre den 1 Miil borte, maa vel henregnes under Categorien de moralske Fordele; men een Ting ville vist Alle, der kiende noget til den Klasse Skibe kunne sige sig selv, at kom den paa rimelig Skuddistance af en saadan Masse Soldater, som maatte være samlede i en Baadeexpedition, vilde efter nogle Minutters Forløb ikke en Mand være levende paa Dækket til at skyre den, langt mindre Folk nok til at skyde fra den, da Mandskabet paa det lave Dæk staaer som paa en Præsenteerbukke. — Det var altsaa den Sostyrke, som tilligemed Nolf skulde forsvare en Kyststrækning paa $2\frac{1}{2}$ Miil og som Armeen tyngt stolede paa. Jeg skal her kun tilfoie, at et af Punkterne, der blev nævnet, naar der var Tale om Overgang, var fra Ballegaard til Hardeshoi.

Naar vi nu vende Blifket Syd efter, da vidste vi at Oberst Faaborg havde 1 Brigade paa den nordlige Deel af Kiær Halvo, men hvor Armeen iørigt stod, hvad Stilling den indtog og skulde indtage ved en Allarmering, eller hvor stærk den var, fil vi ingen Underretning om, og vidste vi kun af tilfældige Spørgsmaal hos Landofficerer, der kom ombord. Als Sund var en lukket Bog for os; vi havde hørt om nedgravede Kanoner til at skyde langs Sundet, om forsyellige Batteriers større eller mindre Styrke, om Helvedesmaskiner, som vare nedlagte der, og af hvilke flere skulde nedlægges, men hvor de laae vidste vi ikke. Vi havde hørt Tale om, at en Oberst Shafner havde gjort Forsøg ved Augustenborg med nogle Maskiner, der saavidt jeg erindrer rummede 1 eller 2 Centner Krudt, om det var disse eller de Ramstedske, som vi kun kiende fra Forsøgene her paa Holmen, havde vi ikke mindste Anelse. Af private Meddelesser havde vi hørt om Fiskenet

nedlagte i Sundet, og kunde vel giette os til, at i Nørheden af Sonderborg maatte der som Følge af de sprængte Broer være endel Brag, Barp etc. fort sagt passive Forhindringer, som ere yderst farlige for et Skuekskib. Vi vidste ikke engang om den commanderende General havde Ordre til à tout prix at holde Den, eller efter et haardnakket Forsvar at gaae til Kæfences; dette sidste antoges dog sandsynligt efter Udslibningsbroerne at dømme, og efter de Forholdsregler vi havde faaet førend Waabenstilsstanden kom istand, og det blev yderligere bekræftet ved en Skrivelse om Baade, der skulde bruges ved en eventuel Udslibning i Augustenborgsfjord. Ved at studere Kaartet kom vi til den Overbevisning, at dersom den commanderende General vilde optage Kampen med sin Hovedstyrke langs Sundet, og dette synes vist de Fleste, som ikke kiende Terrainet, at være det naturligste, da Sundet vel maatte betragtes som Fæstningsgraven, kunde eller rettere maatte hele Armeen, hvis en Overgang blev iværksat ved Sonderborg eller der i Nørheden, være bleven ødelagt. Men paa den anden Side var det ligesaa sikkert, at dersom vor Arme optog Kampen paa nogen Afstand fra Sundet, kunde hverken Nolf eller noget andet Skib have forhindret Fienden i at faae friske Tropper over det $1\frac{1}{4}$ Miil lange Sund, som ei er bredere end at en Baad roer tversover paa 10 Min. Paa et senere Stadium skal jeg søge yderligere at forklare dette. Naar man spørger hvorfor Batteriets Chef ikke gif island for selv at undersøge Forholdene langs Sundet og høre og tale med de Officerer han traf, kan jeg kun svare dertil, at en saadan Tour, hvis man skulde give sig Tid til at faae Noget at vide, vilde medtage mange Timer, og at Capt. Rothe, som ansaae sig som liggende paa Forpost aldrig saa længe han var paa Als forlod sit Skib undtagen kaldet i Ejerensten; jeg for mit Bedkommende var i den Tid jeg laae paa Als 2 Gange island, den første Gang d. 9de Mai, da jeg fra Augustenborgsfjord gif op til Sonderborg for at see hvad Ødelæggelse Bombardementet havde foraarsaget, og den anden Gang i Horuphav under Vaabenhvilen, da jeg foerte til Augustenborg for at besøge nogle Bekiedte.

I Sundet havde jeg ikke været siden forrige Krig, og Capt. Rothe saavidt jeg mindes aldrig.

Den Forestilling vi havde gjort os om Maaden Fienden vilde gaae frem paa ved et eventuelt Angreb, en Forestilling jeg troer var temmelig almindelig ogsaa blandt Armeens Officerer, var følgende: At han concentrerede en Masse Artillerie paa eet Punkt i Sundet, bragte vore Batterier til Taushed, og ved at befaste Terrainet med Granater gjorde det vanskeligt eller umuligt at holde Tropperne nær Kysten paa dette Sted, og da gif over i Baade eller slog Bro, rimeligiis det første. Samtidigt hermed antog vi, at et kraftigt Forsøg paa Overgang vilde blive gjort i Fiorden, for at trække Søstyrken derhen og vildlede Opmærksomheden. Dette antog vi at være den omtrentlige Plan, men at Angrebet skulde skee saa hurtigt som Tilfældet var, og uden forudgaaet Artillerikamp, havde vi ikke fierneste Anelse om. Der faldt vel nogle Skud d. 28de, men dette meente de Officerer vi talte med var Ild fra nogle Kanoner som Fienden indskod. Jeg skal her tilfoie, at Chefen d. 28de skil et privat Brev, hvori der sagdes at Fienden traf Forberedelser til Overgang, at en Deel Baade vare transporterede Nord paa gennem Flensborg, og at man almindelig antog at Als Sund vilde være eet af Overgangspunkterne. Alt dette lød jo meget frigerisk, men man maa erindre, at vi vare taalelig godt vante til Allarmeringer af denne Art, og at Intet tydede paa at Catastrophen var saa nær. Den 28de om Aftenen blev Nolf som sædvanlig gjort klar til Slag, med Undtagelse af at Siderne ikke bleve nedfirede; enhver af Læserne der kiender Skibet, vil vide, at naar disse ere nede er Skibet som en Flydebro uden Rænt eller Rakværk, der ikke er god at gaae paa i Morke. Mandsskabet gif som altid, i Søvagt, det vil sige, det halve Mandsskab med Underofficerer og Officerer paa Dækket og Resten tilkois, og Ankerten fastet til Spillet, for at være klar til at lette*). Her vil være Stedet til at bemærke, at saa-

længe Skibet laae ved Als med Undtagelse af de 2 Dage i Baaben-hvilen 10—11te Juni, og saavidt jeg mindes 8 Timer d. 28de Marts, da vi fyldte Kul i Horup efter Affæren, har Dampen altid været oppe. For den mindre slyndige Læser vil jeg tilfoie, at Meningen med dette Udtryk er, at Skibet strax kan sættes i Gang, men at det vil tage circa 4 Min. inden det kan gaae for fuld Kraft.

Bor Patrouillebaad, en 23 Fods Chalup armeret med Haubit, besat med en Underofficer og 8 beväbnede Mand samt forsynet med Raketter til Alarmsignal og commanderet af en Officer, afgif fra Skibet Kl. 10½ om Natten og retournerede Kl. 2 netop som Skydningen begyndte. Den blev den Nat commanderet af en af Etatens faste Officerer, kiendt af alle Kammerater som meget paapassende og tjenstivrig, og som har den uuvurdeelige Egenskab for en Patrouillefører at han seer udmarket. Han havde Chefens Ordre at holde sig mellem Arnfjelsøre, Snogebaekshage og Sandwig, men paa ingen Maade at gaae ind i Sundet. (Herom mere siden).

Endelig skal jeg ansøre, at Batteriets Væge, som kom ombord saavidt jeg mindes Kl. 8½ Aften, havde hørt Folk isand tale om at Baabenstilstand var sluttet paa 3 Maaneder; kun een af Officererne blev uhyggelig tilmode derved, da han antog det var en Fælde, vi Andre toge ingen Notits deraf.

Inden jeg begynder at omtale Nolfs Deeltagelse i Kampen, vil jeg forsøge at imødegaae Hr. Consul A. Hages Interpellation i Rigsrådet d. 29de August, som jeg først i de sidste Dage har læst i Rigsrådstidende. Jeg skal da foreløbig bemærke, at det var meget klogt af Hr. Consulen saaledes at slae to Fluor med eet Smæk, først at giøre sig populair i Rigsrådet ved at optræde som den strenge Dommer i en Sag, som laae Alle saa meget paa Hiertet og dernæst samtidig at faae Lejlighed til at give Søetaten, hvem Hr. Consulen har givet saamange Beviser paa sin Belvillie, et alvorligt Sidehug.

*) I Nolf tog det circa 3 Min. fra Udpurringen til alle Mand vare paa deres Post.

Før at begynde med den første Beskyldning, at Skibet burde have ligget nærmere Sundet, at det idetmindste om Natten burde have taget Station enten for Nordenden af Sundet mellem de to Grunde, der gaae ud fra Snogebaek og Arnielsøre, eller tæt op under Arnfielsøepynten. Den første af de 2 Stationer havde den uudvurderlige Fordeel, at vi kunde gaae derhen selv i Tusmørke, uden at risikere at komme paa Grund, men imod den skal jeg bemærke, at vi havde udtrykkelig Ordre til at føge en Station, hvor vi kunde ligge ubeskyttet, og denne vilde være netop paa god Skuddistance fra Snogebaekbatterierne. Jeg gad da nok vide, hvad Hr. Consulen havde sagt om Chefen, hvis han imod en bestemt Ordre havde ligget der, og i Løbet af Natten havde faaet et uheldigt Skud i Maskinen, der vilde giort Batteriet til et højeløst Brag, som man maatte have sprængt i Luftten inden Fienden tog Als. Dommen om en saadan Adfærd vilde vist baade af Militaire og Civile været Fordommelse. Hertil kommer endnu en mindre væsentlig, men dog ikke aldesles uagtig Grund nemlig: at den commanderende General paa Als neppe ret længe havde tilladt os at holde en Station, som ved den forsatte Skydning paa høire Fløj vilde allarmere hele Armeen hver Nat. At Hr. Consulen et eneste Dieblik har funnet antage, at Nolf Krakes Chef af Frygt for sig selv eller sit Mandskab ikke lagde sig hvor han kunde beskydes, kan neppe tenkes. Den anden Station under Pynten af Arnfielsøre, vilde ingen Sømand have valgt. At gaae selv i Tusmørke derind med et Fartøi af Batteriets Egenstæber, hvor man med største Lethed kunde komme paa Grund, — og som jeg i Begyndelsen af disse Linier sagde, at bringe Nolf af Grunden vilde være et Arbeide, der kunde medtage Dage, — kunde vel neppe været forsvarret. Den Plads, som Skibet laae paa, var det eneste Sted i Fiorden, hvorfra Batteriet under forskellige Forhold kunde komme hurtigt igang, den var valgt til tidlige Station for de andre Krigsskibe, der laae i Fiorden og idetmindste stillende approveret af Escadrechefen, der havde været ombord paa det Sted.

Endelig skal jeg tilføje, at selv om vi hin Nat havde havt Station længere ude, vare vi komne tilbage inden Angrebet skete, da det gryede ad Dag, dengang vor Patrouillebaad kom ombord. Med Hensyn til en Uttring at Ankeret burde være stukket fra sig og ikke lettet, kan jeg kun sige, at naar det engang var fastet til Spillet vilde det tage lige saa lang Tid op igien at giøre det klar til at stikke fra sig, som at lette det; at stikke Rieden fra sig med den Axt Spil vi havde, veed jeg ikke er provet, jeg vilde nodig ved slig Leilighed giøre første Forsøg, lykkedes det ikke og Rieden kom i Bekneb, kunde man have lang Tid Behov for at klare det og det vilde neppe kunne forsvares at prove sligt ved en saadan Leilighed. Med Hensyn til Tiden vi vare om at komme igang maa jeg bemærke, at der maa have været en Feil enten ved Armeens eller vores Uhre, eller ved begge; efter vores Uhre var Kl. 2 inden Skydningen begyndte, medens jeg har hørt sige, at Angrebet skete Kl. 1½; jeg veed, at Batteriet var let saa hurtigt som et godt organiseret Krigsskib kunde og burde være det; og var det ikke muligt, at den saarede Officer, der taler om $\frac{1}{2}$ Time, kunde tage noget feil; naar man venter, navnlig under saadanne Omstændigheder, falder Tiden altid lang. Taltfald var alle Mand oppe, og Skibet under Vætning, forinden det med Oberst Faaborg aftalte Signal blev givet fra Land, hvilket gaves nærlig samtidigt med at Baunerne tændtes. — Det næste Hovedpunkt i Hr. Consulens Interpellation er angaaende Patronillen. Det synes som han mente, at vi med Nolf burde have haft flere Patrouillebaade inde i Sundet. Det er ganske sikkert, at havde der i Als Sund været en Række Lytteposter — jeg mener smaa Baade med 1 a 2 Mand i hver —, maatte enhver Overrumpling været saa at sige umulig. Men dette kunde aldrig paahvile os. Dette maatte have været udtænkt og installeret under Baabenhvilen, medens vi evolerede i Kielerbugt. Baade eller maaskee bedre Rajakaffer burde om Dagen være sjulte langs Kysten, enten bag Buske eller ved Udgraving; til deres Besætning under Patrouillering om Natten

maatte man vælge de paalideligste Folk med egne Officerer for at føre Tilsynet; men at sende Patronuslebaade fra Augustenborgfjord ind i Sundet vil vist Enhver, der kaster et Blk paa Kaartet og maaler Afstanden, ansee for umuligt. Det tredie Punkt, Hr. Consulen omtaler og det meget stærkt, er, at vi ikke gik ind i Sundet. Hvad han har sagt om dette Punkt maa have lydt meget smukt og er nu bleven en saa rodfæstet Tanke hos Mange, at den bliver vanskelig at faae udryddet; imidlertid troer jeg dog, at dersom Venneren taalmodig vil følge mig paa Kaartet, skal jeg kunne give ham Grunde, som ere temmelig slaaende for Umuligheden af at giøre nogen venselig Nyttie selv under de heldigste Forudsætninger. Den første Tanke, som enhver Militair uviskaarlig faaer, er det Ansvar Chefen vilde paatage sig ved at lade Alsfiord, vort egentlige befalede Terrain, faagodtsom ubeskyttet. Lad os da, frigorende os fra dette Ansvar, gaae med Consulen ind i Sundet midt imellem Baadene. Der var to Maader at giøre Tingene paa, enten at løbe med jvn Fart en lige Cours imellem Baadene, eller standse Farten naar man kom henimod dem, og ligge stille for at beskyde dem. Ved den første Maade vilde vi effer rimelig Calcul kunde have skudt 1, høist 2 Skud pr. Kanon, inden vi vare komme forbi og, ved den Aanden — ikke at tale om at Styret gaaer fra Nolf meget let, naar Skruen er standset, — vilde det være høist sandsynligt, at man vilde entre os, hvilket ikke er saa vanskeligt. En af Nolfs Egenskaber er den, at Kanonerne ikke kunne deprimeres mere, end at Skuddet falder circa 50 ALEN fra Siden af Skibet, naturligiis naar man benytter Kardætser, ikke Skraasække,* som Hr. Consulen mener; nogle Kugler ville vel komme nærmere Skibet og giøre Virkning, men det egentlige Skud vilde rimeligiis være faldet udenfor den store Masse af Baadene.

Endnu en viktig Ting maa jeg nævne, inden jeg gaaer videre, det er Nogen, som vilde forhindre os fra at see Kysten. Det

*) For de af Læserne, som ikke hende Forstjellen imellem Skraasække og Kardætser, skal jeg oplyse, at vores Skraasække indeholdt 25—2½ Pb. Kugler og Kardætserne 3—400 Gewærfugler.

Commandotaarn, vi sit under Vaabenvhilen, var meget hensigtsmæs-
sigt og godt, men vilde ikke afgive tilstrækkelig Udsigt til en Finesse-
seilads, som Als Sund altid maa være for Nolf, selv under frede-
lige Forhold, og om Chefen, hvad var høist sandsynligt, ved en saadan
Leilighed vilde blive udenfor, vilde det kun giøre det værre, da Noer-
giængerne dog stode i Taarnet og ikke kunde høre, hvad Bei han be-
salede at lægge Noret.

At nævne Bagateller, som at vore Ladere, der staar i Hullerne
i Taarnene, formodentlig ville blive bortsudte, er neppe værdt; jeg
har jo desuden forudsat de heldigste Omstændigheder.

Hrr. Consulen, som hjælper Nolf, veed, at man fra en Baad
kan krybe eller springe lige op paa Dækket, at dette kan rumme
en Masse Mennesker, samt at Taarnene fra Dækket let forhindres
i at dreies. Sat nu at Preusserne i lutter Fortvivlelse entredে os,
saa maatte naturligiis Chefen sprænge sig og alle Fiender i Luften.
Men der kunde set komme det ubehagelige Tilsælde, at han ikke kunde
komme til Krudtmagasinets, som er forude, medens han var agter i
Taarnet. Det være langt fra at jeg vil sige, at ikke enhver Officer
havde gjort det; men det er dog et Ansvar, som Chefen bør be-
tænke. Ved denne Leilighed kunde jeg maaske bemærke, at paa et senere
Stadium af Krigen, nemlig da Nolf var ved Fæns, var der givet de øvrige
Krigsskibe Ordre til, hvis de ved en Overgang til Øyen skulde se
Nolfs Dæk besat af Fiender, at beskyde det med Kardætser.

Men vi blive ikke entredে, og gaae vor Cours ned midt igien-
nem Sundet. Nu var der atter to Ting at giøre, enten at gaae lige
igienem til forbi Sønderborg, hvis det var muligt, vende paa Rheden og
gaae samme Bei tilbage; eller løbe et Stykke ned og med den Anker-
maneuvre, Hr. Consulen beskriver, at vende om igien. Hvis vi valgte
det Sidste, saa er man dog vel enig med mig i, at mere end 2
Bendinger kunde vi ikke giøre, nemlig en for hvert Anker, og havde
vi stukket Rheden fra os i Augustenborgfjord, kunde vi kun have
gjort En, thi under saadanne Omstændigheder at flytte de 2
Sværankere, som laae agter, for efter, kan der fornuftigvis ikke være

Tale om. Nu vilde jeg gierne spørge: hvem vidste om der ikke varer Baade længere Syd paa, som rolig kunde transportere Masser af Tropper over, medens vi vare Nord i Sundet. Vor Armee stod dengang i sin Stilling langt borte fra Sundet, saa at medens vi laa Nord paa, kunde Tydfæn jo ligegodt sende Tropper over. Dette sidste gælder i fuldeste Maal ogsaa for det Tilsælde, at vi havde provet paa at løbe hele Sundet igjennem. Det er rigeligt $1\frac{1}{4}$ Mile langt, lad os regne 4 Mils Turt, hvilket vel var den hurtigste, Navigationen paa nogen Maade havde tilladt, og den man maatte have valgt. Naar man legger $\frac{1}{4}$ Mile til at løbe ud forbi Sønderborg og vendte, vilde vi have været 3 Timer, inden vi kom tilbage til Arnkielsøre, i hvilken Tid Tydfærne uhindret kunde have sat en Masser Tropper over; kort sagt, naar vor Armee ikke havde den ene Side besat, var det en fuldkommen Umulighed for noget enkelt Skib at forhindre, at der kom Tropper over paa saa lang en Straækning som Alsund.

Man har talst saa meget om det moralske Tryk, det vilde have været for Fienden; for det første er det et Udtryk, som lyder meget godt, men neppe vilde være et vægtigt Argument i et Forsvar, idetmindste ikke ved militaire Domstole; men vead nu Tingene om: Lad Nolf, efter at have skudt nogle Skud med større eller mindre Virkning, komme paa Grund eller maatte sprænges i Luften, den 3die Chance, at Fienden tog den og med den var Herre over Lillebelt og formodentlig Fyen, vil jeg ikke medregne, saa vilde Preusserne til Giengield faae den moralske Overbevisning, at Pantserfæbre ikke ere saa farlige i snevre Farvande og mod Baade, og da de tillige vidste, at Esbern Snare ikke var noer saa sterk og heller ikke havde sit Mandstab beskyttet, vilde de gaae roligt paa Fyen, med hvilket Resultat vilde det ikke være vanskeligt at sige. Dog det er sandt, jeg havde lovet Hrx. Consulen de heldigste Forudsætninger og skal ikke vise flere af de Eventualiteter, han har overseet eller ladetude af Betragtning.

Naar man nu paa den ene Side sætter de Fordele, der ere at opnaae, og paa den anden de Vanskeligheder for Skibet, der ere at overvinde, troer jeg neppe Mange havde besluttet sig til at løbe ind i Sundet. Paa den ene Side er det moralske Tryk, som maafære hadde betydet Noget, hvis der ikke havde været Sofolk med i Baadene, der omtrent vidste, hvad et Skib kunde gjøre, og dernæst Sikkerhed for at dræbe endel Mennesker, men uden at opnaae det forønskede Resultat, at forhindre Fienden fra at faae friske Kræfter over Sundet. Paa den anden Side Ansvarer for Alsfiord, den lille Chance for at det var lykkedes uden at komme paa Grund, Rogen, Sandsynligheden af en Entring og endelig de passive Forhinderinger i Form af Helvedesmaskiner, Net, Warp og Brag, osv., jeg taler slet ikke om Alden fra Batterierne, saa troer jeg neppe, at nogen fornuftig Skibschef vilde provet derpaa.*)

Det kan forsvares, ja det kan endogsaa være Pligt at en Chef for et Krigsstib offrer dette og dets Mandstab, men kun naar han har Bisched, eller idetmindste en stor Sandsynlighed for at han før det ødelægges, kan tilfoie Fjenden et forholdsvis meget stort Tab; havde Capt. Rothe, ved at give Nolf og dens Mandstab hen til en sikker Ødeleggelse havt en saadan Sikkerhed eller Sandsynlighed for at forhindre Fjenden i at tage Als den 29de Juni, da kunde det maafære været forsvaret; men der var jo twertimod den høieste Sandsynlighed for at Fjenden i Ro og Mag gik over Syd paa i Sundet, eller i Alsfiord, som Nolf specielt skulle forsvare, medens det blev ødelagt i den nordre Deel af Sundet, og der var Sikkerhed for at Fjenden, selv om Nolf før sin Tilsintetgjørelse havde tilfojet ham et stort Tab af Mennesker, dog vilde faae fast Hold paa Als; thi een Nolf Krake kunde ligesaalidt forhindre en Overgang paa en saadan Straækning som eet Regiment kunde forsvare Als.

*) Det er senere meddeelst os, at Preusserne havde 20 Kanoner udelukkende med Staalsprojectiler bestemte til Nolf, hvis den kom ind.

Hvad endelig det sidste Hovedpunkt i Hr. Consulens Interpellation angaaer, nemlig det om de amerikanske Monitorer ved Charleston, skal jeg kun synligt bemærke, at Hr. Consulen neppe har loft Admiral Dahlgreens officielle Rapport om Slaget, thi da vilde han have set, at 5 à 6 Monitorer maatte assistere Weehawken, der var paa Grund. Hvis forresten Hr. Consulen har meent dermed at bevise, at Panterstibe kunde komme af Grunden under fiendlig Beskydning, skal jeg kun giøre ham opmærksom paa, at i Charleston er Ebbe og Flod, men ikke i Als Sund. Jeg antager forresten hele den Tirade for en af disse løst henkastede Bemærkninger, iflm beregne paa at giøre Effect.

Vi komme nu til Rolfs Deeltagelse i Kampen. Da vi havde lettet, stode vi strax ud mellem Arnskielsøre og Snogebekshage og da vi til Sundet aabent og saae en Mængde Baade i den nordlige Deel, beskøde vi disse med Granater og enkelte Skraafække. Vi blev samtidig beskudte deels af Snogebeksbatterierne og deels af Batterier længere Syd paa. Da der ikke var flere Baade at see, saa langt vores Kanoner kunde række, og Geværilden, som var det eneste Kjendetegn, vi kunde have om hvor Tropperne vare, efter vort Skøn havde trukket sig SD. hen over Als, hvorfra vi maatte slutte, hvad vel og var rigtigt, at vores Tropper vare borte fra Kysten, og altsaa at Fienden havde fast Hold island med en stor Styrke, gif vi tilbage til Augustenborgfjord, som vi havde Ordre at forlade saa seent som muligt, for at forsøge at optage forsprængte Afdelinger. Da jeg i det Foregaaende formeentlig har beviist, at Rolf Krake ved at gaae Sundet igjennem ikke kan forhindre Overskibning af Tropper paa andet Sted i Sundet end netop hvor den i Dieblifiket befinder sig, saa er det klart, at naar Armeen trekker sig tilbage for Fienden, der nu staar paa Als, da kan Rolf ei længere være den til Nytte i selve Kampen, men maa optage den anden Deel af Ordren, som var at yde Hjælp til at hjerge hvad der kunde bjerges af forsprængte Tropper. Forinden jeg gaaer videre maa jeg anføre, at vi under Kampen flere Gange maatte standse med Ilden, da det

var umuligt at see Noget som helst paa Grund af Kruddtrøg. Medens vi paa Augustenborg Fjord vore igang med at sende Kartoi island, blev vi beskudte med Risler fra Skoven og kort efter af Feltskyts. Vi havde nu fuldkommen Sikkerhed for at Vore vare trængte tilbage, og afgik derfor Fjorden ud Nord efter, stærkt beskudte af en Masse Kanoner, hvilken Ild vi besvarede saavidt Nogen tillod det for Navigeringens Skyld. Da vi passerede Stegvig, saae vi at vores Drøgsmænd endnu laae derinde; vi sendte derfor, da vi vare komme Nord om Als, en Officer over Land til Stegvig for at underrette om det Passerede og tilbyde Assistance til at bringe Skibene ud. Medens vi laae der, kom Sluppen „Larsens Plads“, som af Chefen blev beordret at gaae til Udsfibningsbroen for at være klar til at modtage Tropper. Da Officeren kom tilbage, gif vi to Gange ind i Stegvig og hentede „Hertha“, „Wille-moes“ og 2 Rokanonbaade ud under levende Beskydning fra Batteriet ved Barnits og Feltskyts langs Kysten. Det var disse Fartvoier, som vi udbragte, der tilligemed „Larsens Plads“ bragte alle Tropperne fra Nordlandet og Mandskaberne fra de to sprængte Krigsfartvoier til Faaborg. Da der ikke var videre Brug for os der, gif vi efter Ordre Østen om Als, holdende os nær Kysten for at opdage forsprængte Delinger, hvorfra vi intidslertid ingen fandt, og anfrede ved Draget, som var Rendezvous Plads. Om Efterm. beordredes vi at afgaae til Sønderborg Rhed for at hindre Fienden i med Baade derfra at angribe Kekenes. Endsfjondt Batteriet havde været lange i Ilden og en Masse Kanoner, circa 30, beskøde det, var der forholdsvis faa Træffere, og vi havde det Held ikke at have en eneste Død eller Saaret. Senere er den Tanke uvilkaarlig faldet os ind, at hvis vi havde havt nogle Døde og Saarede, uden at Batteriet havde udrettet mere end det gjorde, vilde Publicums Dom om vor Adfærd været ganske anderledes; man er engang vant til at ville høre om Døde og Saarede i Krig, og en stor Deel af vores tiære Landsmænd, saavel quindelige som mandlige, vare dengang temmelig blodtørstige. Her laae vi Natten over, gif næste Formiddag til Svendborg, hvor

vi ankom samme Dag kl. 6 Efterm. og forlod den næste Dag, altsaa 1ste Juli, efter at have afleveret 2 af vore Master, som vare sønderstukte, med Tilbehør, og ankom samme Dags Efterm. til Hønösund, hvor Chefen havde Ordre at tage Commandoen af de derværende Krigsskibe, nemlig „Esbear Snare“, „Hauch“ og 3 Rokanonbaade, for med denne Styrke at forhindre en mulig Overgang til Fyen. Jeg troer kun der var een Mening ombord i Batteriet, og den var, at her havde vi et Farvand, hvor der var Plads til at tumle os i, og hvor desuden Stromforholdene umuliggjorde enhver passiv Forhindring, som er og bliver det farligste for Skueskibe. Desuden havde vi den store Fordel, foruden os selv, at have et kraftigt Skib, nemlig „Esbear Snare“, som i Nodstilfælde kunde give en Haandsrækning, navnlig ved at rydde vort Dæk, hvis Fienden skulle overmande det.

Et Angreb paa Fyen skulde imidlertid ikke prøves; Baabenstilstanden kom ifstand, og den 7de August ankom Batteriet til København og strog Commandoen den 11te August.

Førend jeg slutter min Fremstilling, vil jeg endnu optegne de Hovedpunkter, jeg i det Foregaaende har omtalt og fremhævet, for derved at sætte Læseren ifstand til saa let som muligt at danne sig selv en Mening.

1. „Rolf“ kom først til sin befalede Station efter Fjendtlighedernes Gjenudbrud.
2. Vor Ankerplads i Fjorden var den Lodsen anvisse os, og saavidt jeg kan skjonne den hensigtsmæssigste for til enhver Tid, og hurtigst muligt at komme i Gang.
3. Vore Forholdsordrer vare — med Undtagelse af den omtalte Ordre af 26de — af 2den og 6te Mai, medens Kampen stod den 29de Juni.
4. „Rolf“'s Chef var aldrig kaldet til noget Krigsraad eller Conference, og havde kun saadanne Efterretninger om vor Stilling og Styrke, som vi ad privat Bei kunde faae fat paa.

5. Rolfs befalede Position og egentlige Virkekreds var Als-fjord, hvor den formeentlig ogsaa vilde faae nok at bestille under en Overgang. I vor sidste Ordre af 26de Juni nævnes ei engang Sundet.
6. Det har aldrig været Meningen at vi skulde patronillere i Sundet, hvad jeg ogsaa efter min Overbevisning anseer for umuligt. Derimod kunde der maaskee under Baabenstilstanden, medens vi vare paa Kielerbugt, være installeret et Bagthold af føregne Baade med et af Skibene uafhørigt Patronilsecorps, som da muligvis havde gjort en Overrumpling til Intet.
7. „Rolf“ gav sig ikke god Tid den Nat, som man har sagt, thi vor Damp vor oppe, og alle Mand var paa Dækket i Gang med at sette, førend Baunen og det aftalte Allarmsignal blevne afbrændte island.
8. Efter min Mening var det umuligt at bringe „Rolf“ igennem Sundet i den Nøg, uden at tage Grunden, hvorved Skibet sieblikkelig var blevet entret og taget eller sprængt. Maaskee kunde Batteriet gjøre en Overgang besværlig nok for Fjenden saalænge vi havde den ene Side af Sundet; men Enhver vil indsee, at et enkelt Skib, der gaaer med høist 4 Miles fart igennem det $1\frac{1}{4}$ Mile lange Alsund, aldrig kan forhindre en Overskibning af Tropper paa andre Steder end hvor det netop i Sieblikket befinder sig, naar Fjenden er Herre over begge Sider. Man har faaet Publikum til at troe, at Rolf kunde løbe igennem Sundet og tilbage paa en halv Snees Minuter, medens der i Virkeligheden maae gaae 3 Timer med dertil.
9. „Rolf“ forlod ikke Kamppladsen før Vore vare saa langt inde i Landet, at den ikke kunde gjøre fjerneste Gavn længere der.
10. Vi vidste, at der var lagt Hulvedesmaskiner ned i Sundet af Vore, men hvilke, og hvor de vare, vidste vi ikke; kun maatte vi heraf see, at man ikke ventede, at nogen dansk Orlogsmand mere skulde gaae ind i Sundet.

Endelig havde vi Underretning om Net osv., som Fjenden havde udlagt.

11. Vi hjæmmede ikke mod Batterier alene, som man ogsaa har lagt os til Last, thi jeg har seet vore Granater springe mellem Baadene. At vi derimod flere Gange maatte standse med Skydning for Nog, er ganske vist.
12. Naar vore Kongelig bestaltede Lodser, der under hele Togtet havde viist sig udmarket flinke og uforzagte, erklære at de, som dog kendte hver Tomme af Farvandet, ikke vilde eller kunde paatage sig Ansvarer for at Skibet ikke kom paa Grund under en saadan Nog, saa er vel Chefen, der saavidt jeg veed, aldrig har været Sundet igjennem, nedsaget til at følge deres Mening.

Den 19de August fik jeg Ordre som Nestcommanderende med Fregatten „Jylland“, og var med den til 23de November, da Commandoen blev stroget. Jeg har saaledes været fraværende i den Tid Publicum og Presen, tilskyndet af Hr. Consul A. Hages Interpellation, har huflettet stakkels „Rolf“. Havde jeg været hjemme, vilde jeg sikkert have bedet Capt. Rothe om enten offentlig at fralægge sig disse Beskyldninger, eller forlange sin Sag undersøgt, men havde han neget det, maatte jeg tie. Saa kom Reductionen og med den hans Afskedigelse, og jeg besluttede strax at gjøre hvad der stod i min Magt for at oplyse Folk om Sagernes rette Sammenhæng. Om det er lykkedes mig, maa jeg overlade Læserne at bedømme; een Ting staer imidlertid fast, at hvad saa min fremtidige Skiebne bliver, skal jeg altid med Stolthed og Glæde tenke tilbage paa mit Togt med Pantserbatteriet „Rolf Krake“ under Orlogscapitain Rothes Commando.

Jeg vil ønske, at naar Capt. Rothe læser disse Linier, han da vil finde, at min Hukommelhe ikke har slaaet feil, men at jeg har udtrykt hans, saavelsom min, Opfattelse af Stillingen ved Als correct.

